

DWJZ 22- [..]

Landsverordening van de [ ] houdende regels ten aanzien van de besluitvorming in zaken betreffende de betrokkenheid van de openbare rechtspersoon het Land Aruba in rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector (Landsverordening corporate governance publieke- en semipublieke sector Aruba)

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Algemeen

1. Inleiding en aanleiding voor de regeling

De wenselijkheid van goed ondernemingsbestuur (goede corporate governance) is een onderwerp dat wereldwijd steeds meer aandacht krijgt. Goed ondernemingsbestuur is ook belangrijk voor rechtspersonen in de publieke- en de semipublieke sector van Aruba. Binnen het Koninkrijk zijn in de afzonderlijke landen bepaalde vereisten en richtlijnen voor goede corporate governance vastgelegd in wettelijke regelingen en in codes. In Nederland wordt de Code Corporate Governance wettelijk verplicht toegepast in beursgenoteerde vennootschappen. Voor de overige rechtspersonen bestaat aldaar geen verplichting. Curaçao en Sint Maarten kennen een op overheidsgelieerde entiteiten toegespitste Landsverordening Corporate Governance en een Code Corporate Governance. Daarin zijn voorschriften opgenomen die goed ondernemerschap, transparantie en de bestuurlijke integriteit binnen overheidsvennootschappen en – stichtingen moeten bevorderen.

De regering acht het thans wenselijk om ook voor Aruba een afzonderlijke wettelijke regeling in het leven te roepen voor de corporate governance in organisaties in de publieke- en semipublieke sector. De kernbegrippen daarbij zijn integriteit, transparantie en verantwoording. Juist ook bij organisaties in de publieke- en semipublieke sector dienen (financiële) verantwoording, transparantie en integer handelen voorop te staan.

Het belang van goede corporate governance in de publieke- en semipublieke sector

Rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector hebben verschillende gemeenschappelijke kenmerken die relevant zijn voor hun corporate governance. Ten eerste gaat het veelal om openbare belangen die geheel of gedeeltelijk door private organisaties worden gediend (instellingen in de zorg, utiliteitsbedrijven en openbaar vervoer). Hierdoor krijgen normale bedrijfsdoelstellingen zoals het maken van winst en het genereren van dividend een andere maatschappelijke inkleuring.

Ten tweede is in deze organisaties dikwijls sprake van een vorm van directe of indirecte overheidsinvloed die gemiddeld genomen groter is dan bij reguliere private organisaties. Deze

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

overheidsbemoeyenis kan gestalte krijgen onder andere door middel van wettelijke of statutaire benoemingsrechten, aandeelhouderschap of een subsidierelatie.

Ten derde is de regering als vertegenwoordiger van het Land in een dergelijke private organisatie zelf gebonden aan de (grondwettelijke) regels van het publiekrecht en onderhevig aan parlementaire controle, terwijl de organisatie en zijn stakeholders voor de interne governance onderworpen zijn aan regels van privaatrecht.

Ten vierde speelt in deze rechtspersonen de politieke dimensie een bijzondere rol. Zo kunnen rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector (oneigenlijk) worden gebruikt voor de realisering van politieke doelstellingen. Deze politieke doelstellingen zijn niet altijd in lijn met de (statutaire) doelstellingen van de desbetreffende rechtspersonen. De wijze waarop deze politieke dimensie dient te worden gescheiden van de zeggenschap die vanuit de politiek kan worden uitgeoefend in de rechtspersonen, is tot dusverre onvoldoende (wettelijk) uitgewerkt.

Met dit ontwerp beoogt de regering, vanuit de rolopvatting van de overheid, good corporate governance in de rechtspersonen in de publieke- en semi publieke sector op de lange termijn te bevorderen. Tegelijkertijd dienen deze organisaties volgens de regels van het privaatrecht en zoveel mogelijk los van politieke invloed, hun bedrijfsdoelstellingen in zo groot mogelijke onafhankelijkheid te kunnen realiseren. Hiertoe is in het onderhavig ontwerp een aantal voorzieningen getroffen.

Volgens de richtlijnen van onder meer de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) moeten politieke invloeden in de semipublieke sector zoveel mogelijk worden beperkt. Daarom is in het onderhavig ontwerp voorzien in een wettelijk systeem waarin (net als in de andere landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk) bepaalde beslissingen van de Minister als vertegenwoordiger van het Land in rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector, aan een onafhankelijk advies van een Autoriteit Corporate Governance worden onderworpen. Het gaat hier om beslissingen die de Minister moet nemen als stakeholder in een organisatie in de publieke en semipublieke sector, bijvoorbeeld als aandeelhouder. Dit zijn beslissingen zoals over verkrijging, vervreemding en bezwaring van aandelen of certificaten van aandelen, benoeming en ontslag van bestuurders en toezichthouders in die organisaties en het dividendbeleid.

Toepassingsbereik van het ontwerp

De voorschriften van het onderhavig ontwerp gelden primair voor de Minister die het aangaat, wanneer hij beslissingsbevoegdheden heeft ter zake van bij landverordening opgerichte rechtspersonen of wanneer hij optreedt als vertegenwoordiger van het Land als aandeelhouder in een vennootschap of (mede)beleidsbepalende stakeholder in aan het Land verbonden stichtingen, verenigingen en andere rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector.

Het gaat bij de opvolging van deze normen om een wettelijk inspanningsverplichting voor de Minister. Immers, de beslissingen over de hierboven genoemde onderwerpen in de desbetreffende rechtspersonen zijn onderworpen aan de (privaatrechtelijke) wettelijke en statutaire bepalingen die op die rechtspersonen van toepassing zijn. Een wettelijk opgelegd resultaat dat eenzijdig door de

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

Minister zou kunnen worden opgelegd zou een mogelijk onrechtmatige doorkruising kunnen geven van publiek- en privaatrechtelijke wetgeving.

De bepalingen in het ontwerp zijn voor de Minister van toepassing op:

- a. vennootschappen, waarvan de aandelen of certificaten van aandelen geheel of gedeeltelijk, direct of indirect worden gehouden door het Land,
- b. stichtingen en verenigingen waarvan één of meer bestuurders dan wel één of meer commissarissen of vergelijkbare functionarissen kunnen worden benoemd en/of ontslagen door of op voordracht van (de verantwoordelijke Minister) of waarvan de statuten door de verantwoordelijke Minister kunnen worden gewijzigd, en
- c. bij landsverordening opgerichte rechtspersonen en andere publiekrechtelijke entiteiten, voor zover de Minister ter zake van governance gerelateerde onderwerpen bevoegd is. Hierbij gaat het zowel om de verantwoordelijkheid die de ministers krachtens de Landsverordening instelling ministeries 2022 (AB 2022, no. 18) hebben, de bevoegdheden die krachtens wettelijk voorschrift zijn toegekend voor de rechtspersonen die krachtens bijzondere landsverordeningen zijn of worden opgericht.

De publieke- en semipublieke sector van Aruba omvat een groot aantal rechtspersonen. Deze zijn bovendien in verschillende categorieën te plaatsen. In het onderstaande overzicht is een categorië-indeling gemaakt, waarbij per categorie, enkele voorbeelden zijn gegeven.¹

Publieke sector		Semipublieke sector	
<i>Hoge Colleges van Staat</i>	- Raad van Advies - Algemene Rekenkamer - Staten	<i>Overheidsvennootschappen en dochtervennootschappen</i>	- AAA - ELMAR - SETAR - WEB
<i>Publiekrechtelijke rechtspersonen</i>	- CBA - ATA - SVB	<i>Stichtingen</i>	- FCCA - APFA - FLPD
<i>Landsbedrijven</i>	- DOW	<i>Stichtingen die een subsidierelatie hebben met het Land</i>	- Fundashon Museo Arubano - FPNA

CBA = Centrale Bank van Aruba

ATA = Aruba Tourism Authority

SVB = Sociale Verzekeringsbank

DOW = Dienst Openbare Werken

FCCA = Fundacion Cas pa Comunidad Arubano

APFA = Algemeen Pensioenfonds Aruba

AAA = Aruba Airport Authority N.V.

ELMAR = N.V. ELMAR Aruba

SETAR = Servicio di Telecomunicacion Aruba N.V.

WEB = Water- en energiebedrijf Aruba N.V.

¹ Ontleend aan het Visiedocument Corporate Governance Aruba, opgesteld door de Commissie Corporate Governance Aruba (versie 30 april 2021). Dit overzicht is illustratief en uiteraard niet uitputtend. In bijlage 1 bevat een lijst van entiteiten in de publieke- en semipublieke sector van Aruba. In het hierboven gegeven schema zijn de afkortingen uit het overzicht in bijlage 1 overgenomen.

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

FLPD = Fundacion Loto pa Deporte

FPNA = Fundashon Parke Nacional Aruba

De rechtspersonen hebben uiteenlopende juridische kaders en corporate governance regels. Zo is bijvoorbeeld de procedure voor de benoeming van een lid van de Raad van Advies in de wet vastgelegd en op een andere manier vormgegeven dan de procedure die moet leiden tot de benoeming van de bestuurder van SETAR. Ook is de wijze waarop de leden van Raad van Advies verantwoording afleggen over de uitvoering van aan hen opgedragen taken en bevoegdheden anders dan de vorm en inhoud van de wijze waarop het bestuur van SETAR dat doet. Op zichzelf hoeft dit geen probleem te zijn, echter dienen de uitgangspunten die eraan ten grondslag liggen voldoende gemeenschappelijkheid te hebben zodat herkenbaar is dat het om governance in de publieke- en semipublieke sector gaat.

Dochtervennootschappen

De regering acht het wenselijk om dochtervennootschappen zoveel mogelijk ook onder het toepassingsbereik van het onderhavig ontwerp te brengen. Dochtervennootschappen zijn vennootschappen waarvan het Land aandelen houdt door tussenkomst van een derde (een tussenpersoon zoals een administratiekantoor of een holdingmaatschappij). Deze vennootschappen kunnen anders worden onttrokken aan de werkingssfeer van het onderhavig ontwerp. Dochtervennootschappen staan door de tussenkomst van een of meerdere rechtspersonen op afstand van de directe invloed van de politiek. Vanwege de publieke- en maatschappelijke belangen van deze categorie vennootschappen is van belang dat de kernbeginselen en regels van de corporate governance zoveel mogelijk ook voor deze rechtspersonen op transparante en verantwoordelijke wijze worden toegepast. Concreet betekent dit dat het ontwerp-Landsbesluit, houdende algemene maatregelen inhoudende een Code Corporate Governance ook op deze rechtspersonen van toepassing zal moeten worden gemaakt.

De Minister doet de meldingen bij de Autoriteit. Dit betekent dat voorgenomen besluiten binnen dochtermaatschappijen over de in de artikelen 6 tot en met 12 van dit ontwerp genoemde onderwerpen buiten de toetsingsbevoegdheid van de Autoriteit blijven. Immers, de verplichtingen in het onderhavig ontwerp gelden voor de Minister en niet voor het bestuur van de moedermaatschappij en/of de dochtervennootschap. Anderzijds acht de regering het van belang dat transparantie en good corporate governance ook in dochtervennootschappen van rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector zijn gewaarborgd. Om die reden is in het ontwerp in artikel 15 een bepaling opgenomen die de Minister een inspanningsverplichting oplegt die ziet op het doen van een melding bij de Autoriteit van voorgenomen besluiten in een dochtervennootschap over de in de artikelen 6 tot en met 13 van dit ontwerp genoemde onderwerpen. Op grond van die inspanningsverplichting zou de Minister als vertegenwoordiger van de aandeelhouder in de holdingmaatschappij het bijvoorbeeld daarheen kunnen leiden dat in de statuten van de holdingmaatschappij een verplichting wordt opgenomen tot voorafgaande toestemming van de aandeelhouder bij het oprichten van een dochtermaatschappij. Een statutaire verplichting tot het doen van meldingen bij de Autoriteit van voorgenomen besluiten in een dochtervennootschap over de in de artikelen 6 tot en met 12 van dit ontwerp genoemde onderwerpen kan door de aandeelhouder als voorwaarde voor toestemming voor het oprichten van een dochtermaatschappij worden gesteld.

Autoriteit Corporate Governance (de Autoriteit)

In Aruba is geen onafhankelijk orgaan voor de toetsing van door of namens het Land als aandeelhouder of stakeholder uitgeoefende corporate governance gerelateerde bevoegdheden. Het onderhavig ontwerp voorziet in de instelling van een onafhankelijke organisatie die de (voorgenomen) besluitvorming namens het Land beoordeelt. De organisatie kan met kennis en expertise op het gebied van corporate governance in de publieke- en semipublieke sector, ondersteuning bieden om de naleving van het (nieuwe) wettelijk kader voor de corporate governance te stimuleren.

De Autoriteit zal mede fungeren als adviseur en kennis- en expertisecentrum voor de corporate governance in de publieke- en semipublieke sector. De uiteenlopende taken van de Autoriteit worden verdeeld over verschillende units of kamers die zowel organisatorisch als juridisch (in de zin van wettelijke taken en bevoegdheden) zijn gescheiden. De Autoriteit bestaat uit de volgende drie kamers (afdelingen):

Kamer 1: Beoordeling van meldingen

De eerste kamer van de Autoriteit wordt belast met het toetsen van door de verantwoordelijke Minister(s) voorgelegde voorgenomen besluiten en met het verzorgen van gevraagde en ongevraagde adviezen over corporate governance gerelateerde onderwerpen. De besluiten en handelingen die door de Minister aan de Autoriteit moeten worden voorgelegd zijn in het ontwerp opgenomen in de artikelen 6 tot en met 13.

Deze kamer functioneert geheel onafhankelijk van de twee andere kamers. De keuze om deze kamer niet als fysiek zelfstandig instituut op te richten is ingegeven door de noodzaak om zoveel mogelijk kosten te besparen. Afgezien van het gemeenschappelijk einddoel (het bevorderen van goed ondernemingsbestuur in rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector) is er geen enkele functionele binding tussen deze kamer en andere twee kamers.

De gevraagde en ongevraagde adviezen van deze kamer worden (wettelijk verplicht) openbaar gemaakt op de website van de Autoriteit en gedeeld met de Staten. Hierdoor is een openbaar debat mogelijk over de (voorgenomen) besluitvorming van de Minister inzake (interne) besluitvorming in de publieke- en semipublieke rechtspersonen. In het geval afwijking door de Minister van het gegeven advies op grond van het onderhavig ontwerp schriftelijk en gemotiveerd moet worden, is wordt ook dit document op de website van de Autoriteit geplaatst.

Kamer 2: Adviseur en ondersteuner

De tweede kamer van de Autoriteit wordt belast met de taak om de betrokken actoren, en met name ook het Land als aandeelhouder of stakeholder, ondersteuning te bieden. Hierbij valt te denken aan advisering en ondersteuning bij de voorbereiding en het opstellen van (aandeelhouders-) besluiten of bij de wijziging van reglementen, (interne) codes en profielen. De gedachte is dat deze kamer vanuit een rol als adviseur en ‘sparring-partner’ samen met de betrokken actoren in de corporate governance van de publieke- en semipublieke sector bijdraagt aan de duurzame versterking van die corporate governance. Deze kamer kan ook worden ingezet om (gevraagd of ongevraagd)

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

onderzoeken (nulmetingen, doorlichtingen, monitoring etc.) te verrichten in de publieke- en semipublieke rechtspersonen. Hierbij gaat het om onderzoeken die niet (primair) binnen de bevoegdheidssfeer van de Algemene Rekenkamer liggen.

Kamer 3: Kennis- en expertisecentrum voor corporate governance

De derde kamer van de Autoriteit wordt belast met het (doen) verzorgen van *education permanente* aan actoren in de corporate governance en het bieden van voorlichting aan de samenleving.

De Autoriteit krijgt daartoe de wettelijke taak om als kennis- en expertisecentrum voor de corporate governance binnen de publieke- en semipublieke sector te fungeren. Onderdeel van deze taak is dat de Autoriteit, in aanvulling op het bieden van advies en ondersteuning in concrete gevallen (kamer 2), ook trainingen en cursussen verzorgt (doet verzorgen) voor professionals die werkzaam zijn in de corporate governance van de rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector. Deze derde kamer heeft daarbij een faciliterende en organiserende rol. Hij wordt niet geacht deze trainingen en cursussen zelf te verzorgen. De rol van kenniscentrum houdt ook in dat de door Kamer 1 (als onafhankelijke toetsende instantie) gegeven adviezen en rapportages beschikbaar worden gemaakt voor de Arubaanse gemeenschap en zo nodig voor educatieve doeleinden, van een (eigen) toelichting worden voorzien.

Het onderhavige ontwerp regelt de wettelijke taken en bevoegdheden van de Autoriteit. Voor het optimaal en onafhankelijk functioneren van de Autoriteit zijn de volgende elementen in het ontwerp opgenomen.

De rechtsvorm van de Autoriteit

De Autoriteit wordt door of namens de Minister van Algemene Zaken opgericht in de vorm van een stichting met een two-tier bestuursmodel, dat wil zeggen met een statutair bestuur en een raad van commissarissen. Deze rechtsvorm bevordert de onafhankelijkheid van de Autoriteit. De regering acht het bevorderlijk voor de onafhankelijkheid van de organisatie dat de bij Autoriteit werkzame personen uitdrukkelijk niet onder het gezag van politieke ambtsdragers staan.

Bovendien biedt de rechtsvorm van een stichting voor de onafhankelijkheid van het bestuur en het toezicht op de Autoriteit meer waarborgen dan een bij landsverordening opgerichte (*sui generis*) rechtspersoon. De keuze voor een stichting boven een naamloze vennootschap is ingegeven door het feit dat de wettelijke en statutaire taken van de Autoriteit niet zijn gericht op het maken van winst of doen van winstuitkeringen aan het Land. Bovendien acht de regering zeggenschap in de organisatie van de Autoriteit, door middel van het uitoefenen van aandeelhoudersrechten, onwenselijk.

Governance van de stichting

De regering kiest voor de oprichting van een stichting. In artikel 2 lid 1 wordt de Minister belast met aangelegenheden van integriteit krachtens artikel 22 van de Comptabiliteitslandsverordening 1989 gemachtigd om de stichting op te richten. De corporate governance regels van de Autoriteit zijn opgenomen in de conceptstatuten die aan de onderhavige toelichting zijn toegevoegd. Vervolgens is het aan de opgerichte Autoriteit om zorg te dragen voor aanvullende corporate governance regels, zoals profielen voor de leden van het bestuur en van de raad van commissarissen, reglementen en interne gedragscodes. Zoals hiervoor opgemerkt biedt een stichting vanuit het perspectief van onafhankelijkheid de meeste waarborgen. In de voorgestelde

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

statuten wordt gekozen voor een onafhankelijke raad van commissarissen en een bestuur dat wordt benoemd, geschorst en ontslagen door die onafhankelijke raad van commissarissen. Hiermee wordt – zoveel mogelijk – gewaarborgd dat geen politieke invloed wordt uitgeoefend op bestuursleden en commissarissen van de Autoriteit.

In de statuten van de Autoriteit wordt de basis voor de organisatorische verdeling in verschillende kamers met de bijbehorende taken (zie de volgende paragraaf) neergelegd. Van belang is dat voor de bekostiging van de stichting, onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de bekostiging van de organisatie voor de uitvoering van de wettelijke taken van Kamer 1 (beoordelen van wettelijke meldingen) en anderzijds de (overige) statutaire taken van Kamer 2 en Kamer 3.

De wettelijke en statutaire taken van de stichting

Artikel 4 van het ontwerp bevat ook regeling voor een wettelijke taak van de Autoriteit. De Autoriteit wordt belast met het beoordelen van de meldingen die de ministers ingevolge het ontwerp verplicht doen. Het onderhavige ontwerp voorziet in de mogelijkheid om de Autoriteit ook met andere taken te belasten. Zo is denkbaar dat in de (nabije) toekomst het wenselijk is een integriteitskamer in te stellen of een organisatie te belasten met de advisering en het toezicht op de naleving van een wettelijke bezoldigingsnorm voor bestuurders en commissarissen in de publieke- en semipublieke sector. De regering acht het wenselijk om in het kader van kostenefficiency, de voornoemde of andere taken zoveel mogelijk onder te brengen in bestaande organisaties en structuren. Het onderhavige ontwerp bevat een bepaling om de Autoriteit mogelijk organisatorisch te belasten met andere wettelijke taken.

Aangezien de organisatie van de Autoriteit in een stichting wordt ondergebracht zullen de taken van de Autoriteit ook in statuten moeten worden opgesomd. De statutaire taken van de Autoriteit zijn onder andere:

- a. het geven van advies op verzoek van een Minister of door tussenkomst van de Minister, zonder dat daartoe een wettelijke verplichting bestaat;
- b. het geven van advies uit eigen beweging naar aanleiding van internationale en lokale ontwikkelingen op het gebied van de corporate governance in de publieke- en semipublieke sector;
- c. het op verzoek van een Minister of door tussenkomst van een Minister bieden van deskundige ondersteuning met betrekking tot corporate governance gerelateerde besluitvorming of gerelateerde onderwerpen;
- d. het faciliteren van opleidingen aan actoren in de corporate governance; en,
- e. het fungeren als kenniscentrum voor corporate governance gerelateerde onderwerpen in de publieke-, semipublieke en private sector.

Marginale toetsing van corporate governance gerelateerde besluiten en handelingen

De besluiten en handelingen die krachtens het onderhavige ontwerp aan de Autoriteit worden voorgelegd, worden slechts marginaal getoetst. Dit houdt in dat de Autoriteit niet inhoudelijk beoordeelt of een voorgenomen besluit of handeling wenselijk of juist is, maar of vanuit de algemene beginselen van corporate governance, de toepasselijke statuten en wettelijke regels met betrekking tot de corporate governance, de toepasselijke voorschriften op de juiste wijze zijn opgevolgd.

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

Een marginale toets van voorgenomen besluiten en handelingen, impliceert een terughoudende opstelling van de Autoriteit. De taak van de Autoriteit is om bij te dragen aan de structurele verbetering van de corporate governance binnen de publieke- en semipublieke sector. Binnen die taakstelling past geen indringende of volledige en inhoudelijke toetsing van voorgenomen besluiten. Ten aanzien van de beoordeling van de voorgenomen benoeming van een bestuurder of commissarissen, is de toetsing van de geschiktheid van de kandidaat beperkt tot het beoordelen of de aan de Autoriteit verstrekte gegevens volledig zijn en of het profiel van de kandidaat redelijkerwijs overeenkomt met het voor die functie vastgestelde profiel. Het is daarbij uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de Autoriteit op de stoel van het tot benoeming bevoegde orgaan gaat zitten.

2. De structuur van het ontwerp

Het onderhavig ontwerp is ingedeeld in vier hoofdstukken. De opzet van het onderhavig ontwerp wordt hieronder op schematische wijze weergegeven.

Hoofdstuk	Artikelen	Onderwerpen
I Algemene bepalingen	1	Definities
	2	Besluitvorming
II Autoriteit Corporate Governance	3	Instelling Autoriteit Corporate Governance
	4	Adviezen van de Autoriteit
	5	Bekostiging van de Autoriteit
III Besluiten en handelingen waarvoor een meldingsplicht geldt	6	Dividendbeleid en dividenduitkering
	7	Verkrijging van aandelen
	8	Vervreemding en bezwaring van aandelen
	9	Procedureregels en profielschets
	10	Benoeming bestuurders en commissarissen
	11	Ontslag bestuurders en commissarissen
	12	Statuten
	13	Goedkeuring van de jaarrekeningen
	14	Procedure na zwaarwegende bezwaren van de Autoriteit
15	Melding van besluitvorming in dochtervennootschappen	
IV Slotbepalingen	16	Evaluatie
	17	Inwerkingtreding
	18	Citeertitel

3. Verhouding tot andere wettelijke regelingen

Het rechtspersonenrecht wordt primair beheerst door de regels in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) van Aruba (AB 1989 no. GT 100 en AB 2019 no. 38). Het onderhavig ontwerp

voorziet in specifieke voorschriften voor het Land in zijn hoedanigheid van aandeelhouder of stakeholder van rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector. De voorschriften in het onderhavig ontwerp zijn voor de krachtens landsverordening ingestelde rechtspersonen aanvullend op de regels in het BW. De voorschriften in het onderhavig ontwerp zijn complementair aan de corporate governance regels in de instellingslandsverordeningen van de krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen.

De in het BW of (in het geval van publiekrechtelijke rechtspersonen) in een instellingslandsverordening geregelde bevoegdheden omtrent besluitvorming in een rechtspersoon in de (semi)publieke sector worden niet beperkt. Het onderhavige ontwerp voorziet uitsluitend in instructienormen voor de aangewezen Minister, wanneer deze als vertegenwoordiger van het Land betrokken wordt in besluitvorming in een rechtspersoon in de publieke- en semipublieke sector. De regels van het BW gelden onverkort. Dit geldt ook voor de corporate governance gerelateerde regels in de instellingslandsverordeningen van publiekrechtelijke rechtspersonen.

Beoogd wordt om het onderhavige ontwerp tegelijkertijd met een ontwerp-Landsbesluit, houdende algemene maatregelen inhoudende een Code corporate governance in werking te laten treden. Daarmee wordt voorzien in een geheel nieuw wettelijk kader voor de corporate governance voor rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector. De voorschriften in het onderhavige ontwerp gelden als procedurele normen voor een Minister in de (voorbereiding van) Corporate Governance gerelateerde besluitvorming. De rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector staan daar zelf geheel buiten. De voorschriften in het ontwerp-Landsbesluit, houdende algemene maatregelen inhoudende een Code Corporate Governance daarentegen bevatten inhoudelijke voorschriften ('best practices') voor alle actoren in de rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector.

4. Adviezen en rapporten van de Commissie Corporate Governance

De Minister van Algemene Zaken, Integriteit, Energie, Overheidsorganisatie en Innovatie heeft de Commissie Corporate Governance bij besluit van 1 mei 2020 opgedragen om te adviseren over een nieuw wettelijk raamwerk voor de corporate governance van rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector. De Commissie heeft hiertoe eerst een nulmeting verricht in verschillende rechtspersonen binnen de publieke- en semipublieke sector. Het doel van de nulmeting was om inzichten te verkrijgen in de stand van zaken ter zake van de corporate governance in de publieke- en semipublieke sector van Aruba. De kernconclusies uit de nulmeting heeft de Commissie opgenomen in een Visiedocument Corporate Governance (Visiedocument). Belangrijk element van het Visiedocument is een Protocol Corporate Governance, waarin de Ministers zich verbinden om maatregelen en voorzieningen te treffen waarmee de corporate governance binnen de publieke- en semipublieke sector structureel wordt verbeterd. Het opstellen in indienen van de onderhavige ontwerp-landsverordening is een van de doelstellingen in het Visiedocument en het bijbehorende Protocol.²

De Commissie heeft ook een implementatieplan opgesteld ter uitvoering van de doelstellingen in het Visiedocument en het Protocol. Dit implementatieplan is op 25 mei 2021 door de ministerraad goedgekeurd. Het implementatietraject zal parallel lopen aan het wetgevingstraject voor de

---

² De rapporten van de Commissie Corporate Governance zijn gepubliceerd op www.overheid.aw.

vaststelling en invoering van het onderhavig ontwerp en een ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen Code Corporate Governance.

5. Uitvoering van het ontwerp

Het onderhavig ontwerp voorziet in voorschriften voor de verantwoordelijke ministers. Dit betekent dat de effecten van de regeling in beginsel beperkt blijven tot de organisatie van de overheid. De verantwoordelijkheid van de uitvoering van de normen in het onderhavig ontwerp ligt primair bij de verantwoordelijke ministers. De betrokken ministers dienen er zorg voor te dragen dat de aan de Autoriteit te melden besluiten en handelingen, tijdig en volledig worden gedaan.

In de oprichtingsfase van de Autoriteit heeft de Minister belast met aangelegenheden betreffende integriteit de regie over de oprichting en inrichting van de Autoriteit. Aangezien de Autoriteit als onafhankelijke (two-tier) stichting wettelijke taken verricht, wordt gewaarborgd dat betrokkenheid van de Minister belast met Algemene Zaken beperkt blijft tot de noodzakelijke besluiten en handelingen die de Autoriteit in staat stellen om zo snel mogelijk operationeel te zijn en haar wettelijke taken te vervullen.

Op het moment dat de Autoriteit operationeel is, zal zij binnen de grenzen van het onderhavig ontwerp en haar statutaire doelstellingen, haar wettelijke taken uitvoeren. Dit betekent onder meer dat de Autoriteit jaarlijks rapporteert over de uitvoering van de wettelijke taken en verantwoording aflegt over haar inkomsten en uitgaven.

6. Toezicht en handhaving

In het onderhavig ontwerp zijn geen strafbepalingen opgenomen. Evenmin is voorzien in bestuurlijke handhaving via herstelsancties of bestuurlijke boetes. In feite geschiedt sanctionering via de geëigende instrumenten in Boek 2 BW. De nietigheid of vernietigbaarheid van besluiten of handelingen treedt in of kan worden ingeroepen wanneer een orgaan van een rechtspersoon in strijd handelt met de wet of de statuten. Dit houdt in dat indien een besluit wordt genomen of handeling wordt verricht waarvoor de betrokken Minister geen advies van de Autoriteit Corporate Governance heeft gevraagd, terwijl hij daartoe krachtens het onderhavig ontwerp wel toe verplicht is geweest, het besluit of de handeling nietig of vernietigbaar is. Dit geldt ook voor dochtermaatschappijen, indien de statuten conform het voorgestelde artikel 15 van het ontwerp zijn aangepast en is nagelaten een voorgenomen besluit of handeling te melden aan de Autoriteit.

Daarnaast kunnen aan het niet-opvolgen van de verplichtingen krachtens het onderhavige ontwerp ook politieke consequenties worden verbonden. De Minister kan door de Staten ter verantwoording worden geroepen voor het naleven van de wettelijke regels ter zake van zijn politieke verantwoordelijkheid voor besluitvorming in andere rechtspersonen in de publieke- en semipublieke sector. Daarbij kan de Minister onzorgvuldig of willekeurig handelen worden verweten, bijvoorbeeld als blijkt dat een beoordeling of advies van de Autoriteit naar het oordeel van de Staten ten onrechte of ontoereikend gemotiveerd niet is opgevolgd.

De betrokken minister kan ingevolge artikel 14 van het ontwerp gemotiveerd afwijken van een beoordeling door de Autoriteit. De minister dient het voornemen tot het afwijken van een beoordeling te melden aan de Staten en aan de Autoriteit. Het is vervolgens aan de Staten de Minister via de aan de Staten toekomende bevoegdheden, de Minister ter verantwoording te roepen.

In een ernstig geval kan handelen door een Minister in strijd met de wettelijke verplichtingen in deze landsverordening als ambtsmisdrift ter beoordeling aan de strafrechter worden voorgelegd.

7. Rechtsbescherming voor burgers

Het ontwerp voorziet niet in dwingende bestuurlijke bevoegdheden. Evenmin bevat het ontwerp bevoegdheden waarmee de rechtspositie van betrokkenen eenzijdig kunnen worden gewijzigd. De regering acht het daarom niet noodzakelijk om te voorzien in een afzonderlijke regeling met betrekking tot rechtsbescherming door de bestuursrechter. Er wordt geen beschikking in de zin van de Landsverordening Administratieve Rechtspraak (A.B. 1993, no. 45) gegeven. Eventuele geschillen die ontstaan uit de toepassing van het onderhavig ontwerp kunnen worden voorgelegd aan de civiele kamer van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba.

8. Financiële gevolgen

De kosten die zijn gemoeid met de oprichting en inrichting van de Autoriteit worden in het eerste jaar begroot op [bedrag]. Daarna worden de operationele kosten van de Autoriteit ingeschat op [bedrag]. Deze bedragen komt ten laste van de landsbegroting (Ministerie van Algemene Zaken). Door de kosten van de Autoriteit op de landsbegroting op te nemen wordt gewaarborgd dat de Autoriteit structureel over voldoende middelen beschikt om haar wettelijke taken en bevoegdheden te kunnen uitoefenen.

9. Evaluatie

Het onderhavig ontwerp voorziet in een bepaling voor een periodieke evaluatie, waarin de implementatie, uitvoering en de naleving zal worden beoordeeld.

De evaluatie wordt in opdracht van de regering uitgevoerd door een door de Minister van Algemene Zaken ingestelde ‘Evaluatiecommissie Corporate Governance’. Deze commissie wordt samengesteld uit deskundigen op het gebied van corporate governance in de semipublieke sector. Daarbij zal ook de effectiviteit en de naleving van de nieuwe corporate governance regels voor de semipublieke sector worden beoordeeld. In de evaluatie wordt mede aandacht besteed aan internationale ontwikkelingen in corporate governance regels en de grondslagen daarvan.

10. Inwerkingtreding

De ontwerp-landsverordening treedt in werking met ingang van een bij landsbesluit te bepalen tijdstip. De beoogde inwerkingtreding van het ontwerp is 1 januari 2023. De eerste kamer van de Autoriteit Corporate Governance zal naar verwachting al in 2022 worden opgericht en bemenst. Daartoe kunnen bij landsbesluit al eerder delen van de landsverordening in werking worden

gesteld. Zodra Autoriteit is opgericht en deze kamer operationeel is, zal de Autoriteit door de betrokken ministers om advies moeten worden gevraagd. De regering acht het van belang dat de Autoriteit zo snel mogelijk operationeel wordt en de bepalingen van het onderhavig ontwerp worden toegepast. Om onnodige vertraging in de invoering van de ontwerp-landsverordening te voorkomen, acht de regering het noodzakelijk om in het ontwerp te voorzien in een uiterste termijn waarbinnen de inwerkingtreding moet zijn gerealiseerd.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel bevat de definitiebepalingen. Voor de definitie van ‘bestuurder’ is de wettelijke of statutaire status doorslaggevend. Het gaat dus om de persoon die krachtens de wet of de statutaire bepalingen, kan worden aangemerkt als het (enig) lid van het orgaan, ‘raad van bestuur’. De wettelijke of statutaire titel van deze persoon (bijvoorbeeld bestuurder, directeur, president, etc.) is voor deze kwalificatie niet van belang.

Het voorgaande geldt eveneens voor de definitie van ‘commissaris’. Hierbij gaat het om de persoon die deel uitmaakt van het (intern) toezichthoudend orgaan van de rechtspersoon. De benaming van dat orgaan, zoals een raad van toezicht of een raad van commissarissen, is niet van belang voor de kwalificatie van commissaris.

Het begrip ‘dochtermaatschappij’ wordt gebruikt als verzamelterm voor dochtermaatschappijen en andere belangen van rechtspersonen. In het algemeen deel (paragraaf 1) is dit begrip en de toepasselijkheid ervan in het onderhavig ontwerp nader toegelicht.

Waar in het ontwerp de term ‘rechtspersoon’ wordt gebruikt wordt een rechtspersoon in de publieke- of semipublieke sector bedoeld. Onder de publieke sector vallen de publiekrechtelijke rechtspersonen en entiteiten of wettelijke organisatieverbanden die tot het Land behoren. Dit zijn de bij landsverordening ingestelde rechtspersonen, zoals de Centrale Bank van Aruba (CBA), de Aruba Tourism Authority (ATA) of de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Rechtspersonen in de semipublieke sector zijn (i) vennootschappen met statutaire zetel in Aruba, waarvan de aandelen of certificaten van aandelen geheel of gedeeltelijk, direct of indirect worden gehouden door het Land en (ii) stichtingen en verenigingen met statutaire zetel in Aruba waarvan één of meer bestuurders dan wel één of meer commissarissen of vergelijkbare functionarissen kunnen worden benoemd en/of ontslagen door, met goedkeuring of op voordracht van de Minister en stichtingen of verenigingen met statutaire zetel in Aruba waarvan de Minister bevoegd is de statuten te wijzigen.

In de kern gaat het bij de rechtspersonen in de semipublieke sector om twee categorieën. Tot de eerste categorie behoren de overheidsvennootschappen en dochtervennootschappen. Dit zijn vennootschappen waarin het Land direct of indirect in de vorm van aandeelhouderschap participeert. Dit betekent dat ook wanneer het Land aandelen houdt in een vennootschap door tussenkomst van een derde (een tussenpersoon zoals een administratiekantoor of een holdingmaatschappij), de bepalingen van het onderhavig ontwerp van toepassing zijn. Voorts is

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

voor de toepasselijkheid van het onderhavig ontwerp niet doorslaggevend dat het Land als meerderheidsaandeelhouder van een vennootschap wordt aangemerkt. Tot de tweede categorie rechtspersonen in de semipublieke sector behoren de overheidsstichtingen. Dit zijn stichtingen waarin de overheid door middel van statutaire benoemingsrechten of de bevoegdheid om statuten te wijzigen, invloed kunnen uitoefenen. Er zijn ook stichtingen zijn waarmee het Land een subsidierelatie heeft. Ook voor die stichtingen hecht de regering veel waarde aan goede corporate governance. Voor die stichtingen gelden de bepalingen van het onderhavig ontwerp niet. De Minister beslist immers niet (mee) over de benoeming of het ontslag van de bestuurders of commissarissen. Overigens kan voor stichtingen die uitsluitend een subsidierelatie hebben met het Land, wel via de subsidievoorwaarden worden verwezenlijkt dat de bepalingen in het ontwerp-Landsbesluit, houdende algemene maatregelen inhoudende een Code Corporate Governance ook door deze stichtingen worden toegepast.

Artikel 2

De bepalingen van het onderhavig ontwerp, met uitzondering van de artikelen 3, 4 en 5, zijn bedoeld als normen die primair gelden voor de overheid. Aan de bevoegde organen van de overheid (doorgaans de minister) worden handelingsinstructies gegeven die betrekking hebben op besluitvorming binnen een rechtspersoon in de publieke- of semipublieke sector. Deze handelingsinstructies zijn er op gericht extra waarborgen te bieden voor de zorgvuldigheid en transparantie in het besluitvormingsproces. Hierbij gaat het om de participatie van een minister, of indien van toepassing die van de regering, in het besluitvormingsproces. De participatie kan in verschillende vormen plaatsvinden, zoals het actief meebeslissen (stemmen) in een aandeelhoudersvergadering, het geven van goedkeuring of het doen van een voordracht voor de benoeming van een bestuurder of commissaris.

Met de in het ontwerp gegeven normen wordt beoogd om vanuit de rolopvatting van het Land als aandeelhouder of stakeholder bij te dragen aan de structurele verbetering van de corporate governance in zowel de publieke- als de semipublieke sector. De tekst van artikel 2 is bedoeld om de naleving van de bepalingen door de betrokken ministers te verzekeren. De bepalingen in het onderhavig ontwerp zijn daardoor wettelijke voorschriften die door de betrokken minister moeten worden opgevolgd. Het nalaten daarvan geldt als handelen in strijd met een wettelijk voorschrift. Een minister die de bepalingen van het onderhavig ontwerp niet naleeft, handelt daarmee in strijd met de in de Staatsregeling opgenomen ambtseed- of belofte. De betrokken minister kan daar politiek en mogelijk zelfs in rechte op worden aangesproken.

Artikel 3 en 4

De essentie van het onderhavige ontwerp is dat de overheid in zijn beleid en bij het handelen als aandeelhouder of stakeholder in een rechtspersoon in de publieke- en semipublieke sector, wordt geadviseerd door een onafhankelijke en deskundige organisatie. Deze organisatie wordt in het ontwerp aangeduid als de ‘Autoriteit Corporate Governance’ (Autoriteit). In Aruba is er geen onafhankelijk adviesorgaan (of een toezichthouder) dat de corporate governance gerelateerde besluitvorming toetst of de betrokken actoren adviseert over corporate governance gerelateerde onderwerpen. In de Curaçaose regeling wordt de adviserende taak van de Adviseur corporate

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

governance uitgevoerd door de Adviseur corporate governance. In Sint Maarten is dit de Corporate Governance Council.

De Autoriteit is naar het voorbeeld van de Curaçaose Adviseur corporate governance en de Sint Maartense Corporate Governance Council belast met de wettelijke taak om de Minister te adviseren over in de wet bepaalde corporate governance gerelateerde onderwerpen

De Autoriteit wordt opgericht in een privaatrechtelijke rechtsvorm (stichting). Hier is voor gekozen vanwege de gewenste onafhankelijkheid en de relatief snelle mogelijkheid tot oprichting. De Autoriteit heeft een drievoudige opdracht:

1. het verschaffen van adviezen, op grond van de wet, gevraagd en ongevraagd, aan de regering over voorgenomen, in de wet met name genoemde onderwerpen waarover door de regering in organisaties in de publieke en semipublieke sector moet worden beslist ('onafhankelijke adviesfunctie');
2. het bijstaan van de regering bij het voorbereiden van besluiten die moeten worden genomen in organisaties in de publieke en semipublieke sector ('juridische ondersteuningsfunctie') en
3. het (doen) organiseren van opleidingstrajecten op het gebied van corporate governance voor bestuurders en toezichthouders in organisaties in de publieke en semipublieke sector.

De sub 1 genoemde opdracht geldt een afzonderlijk en zelfstandig, onafhankelijk opererend onderdeel van de Autoriteit. Immers, de twee andere opdrachten zijn weliswaar cruciaal voor het verbeteren van de governance in organisaties in de publieke en semipublieke sector, maar kunnen en moeten (mede) aangestuurd kunnen worden door het Land. Het verdient de voorkeur als dit laatste door middel van bijvoorbeeld een zogenaamde service level agreement geschiedt. Aldus behoudt het Land volledige zeggenschap over de prijs/kwaliteit verhouding van de door de stichting geleverde diensten.

In het licht van het voorgaande kent de Autoriteit drie van elkaar gescheiden 'kamers', afzonderlijke units met elk een eigen taak en opdracht. Omwille van efficiency worden deze Kamers organisatorisch wel in één stichting ondergebracht (zie het algemeen deel).

Uit de praktijk van de wettelijke corporate governance adviseurs in Curaçao en Sint Maarten is gebleken dat er misverstanden kunnen bestaan over de taakopvatting van deze adviseurs. Met name in Curaçao is gebleken dat er verschil van mening bestaat over verplichte adviezen, ongevraagde adviezen en de intensiteit van de toetsing van een verplichte melding van een Minister. Om discussie over de taakopvatting van de Autoriteit te voorkomen is in artikel 5, derde lid van het ontwerp een opsomming gegeven van de wettelijke taken.

Deze zijn:

- a. het toetsen van verplichte meldingen van de Minister aan de Autoriteit (verplichte adviesaanvraag);
- b. het geven van advies op verzoek van de Minister (onverplichte adviesaanvraag);
- c. het geven van advies uit eigen beweging (spontaan advies);
- d. het bieden van deskundige ondersteuning op verzoek of door tussenkomst van een Minister (consultancy);
- e. het faciliteren van opleidingen, en

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

- f. het fungeren als kenniscentrum voor corporate governance gerelateerde onderwerpen;
- g. andere bij landsverordening opgedragen taken.

Het verplichte adviestraject begint telkens met een melding van de Minister aan de Autoriteit. De melding bevat het door of namens de Minister genomen besluit en de onderbouwing daarvan. De Autoriteit controleert of de melding volledig en voldoende onderbouwd is. Een naar het oordeel van de Autoriteit onvolledige melding wordt teruggezonden (artikel 6, derde lid).

De melding wordt door de Autoriteit getoetst aan (i) de wet, (ii) de Code Corporate Governance, (iii) de algemene beginselen van corporate governance en (iv) de statuten, reglementen en andere documenten van de rechtspersoon. Deze opsomming is gegeven om te voorkomen dat de Autoriteit andere belangen, beginselen of normen toetst en er discussie ontstaat over de intensiteit van de toetsing.

De limitatieve opsomming van het toetsingskader en de expliciete taakomschrijving met duidelijke afbakening van het toetsingskader zijn bedoeld om een (te) activistische rolopvatting van de Autoriteit te voorkomen.

De Autoriteit voorziet de Minister binnen vier weken van de resultaten van de toetsing van de melding, de onderbouwde beoordeling. De beoordeling van de Autoriteit is gebonden (en dus niet vormvrij) en kan uitsluitend luiden:

- a. Geen bezwaren;
- b. Bezwaren, maar geen zwaarwegende bezwaren;
- c. Zwaarwegende bezwaren.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat een beoordeling met een van de bovenstaande conclusies uitsluitend wordt gegeven naar aanleiding van een melding (verplichte adviesaanvraag). Indien de Autoriteit op vrijwillige basis een advies geeft of dit uit eigen beweging doet, is de conclusie daarvan vormvrij. Vanzelfsprekend zijn aan zulke conclusies geen rechtsgevolgen verbonden.

Een beoordeling van de Autoriteit met de conclusie ‘geen bewaren, of ‘bezwaren, maar geen zwaarwegende bezwaren’ heeft verder geen rechtsgevolg. De Minister kan het voorgenomen besluit nemen of doen nemen, zonder dat verdere actie is vereist. Dit is anders indien de Autoriteit concludeert dat er zwaarwegende bezwaren zijn tegen het door de Minister voorgenomen besluit. De Minister kan het voorgenomen besluit dan alsnog nemen, met dien verstande dat er wordt afgeweken van de beoordeling van de Autoriteit. In wezen is dit een verzwaarde motiveringsplicht. De beoordeling van de Autoriteit en de aanvullende motivering van de Minister worden gepubliceerd op de website van de Autoriteit.

De beoordeling van de Autoriteit is er niet op gericht om voorgenomen besluitvorming te blokkeren. Dit zou het onderscheid tussen het publieke en het private domein doorkruisen. Immers, de Autoriteit zou dan feitelijk de uitoefening van de aandeelhoudersrechten, ook materieel, overnemen. De Autoriteit geldt als adviseur en is geen publiekrechtelijke toezichthouder die voorgenomen vennootschapsrechtelijke besluiten kan goedkeuren of afwijzen. De Minister kan daarom de beoordeling van de Autoriteit in principe naast zich neerleggen. Dit zou echter slechts in uitzonderlijke gevallen moeten gebeuren. De Minister kan alleen na een schriftelijke en

eveneens openbare motivering van een beoordeling van de Autoriteit afwijken. Dit waarborgt dat ook de Staten steeds op de hoogte zijn van voorgenomen beslissingen inzake organisaties in de publieke- en semipublieke sector en desgewenst hun grondwettelijke controlerende rol kunnen uitoefenen. Openbaarheid maakt bovendien een publiek debat mogelijk.

De beoordeling van de Autoriteit kan om principiële redenen geen bindend karakter hebben. Bindende advisering zou namelijk in strijd komen met de wettelijke autonomie van de aandeelhouder of stakeholder. Zoals eerder opgemerkt, zou het bindende karakter van een beoordeling van de Autoriteit de aandeelhoudersrechten van het Land doorkruisen. Daarbij komt dat de Autoriteit zelf niet aan toezicht van de Staten of een ander orgaan van het Land onderworpen. Dit is onwenselijk als (aandeelhouders-)besluiten de facto door de Autoriteit zouden worden genomen.

De publicatie van de beoordeling van de Autoriteit en de aanvullende motivering van de Minister kunnen bijdragen aan een politiek en maatschappelijk debat over het besluit van de Minister.

In artikel 4 is bepaald op welke wijze de Autoriteit haar adviezen publiceert.

De beoordeling van de Autoriteit is openbaar. De beoordeling wordt binnen twee weken na het uitbrengen daarvan gepubliceerd op de website van de Autoriteit. Alvorens de adviezen openbaar te maken dient de Autoriteit de bepalingen van de Landsverordening openbaarheid van bestuur (A.B. 1999, no. 57) in acht te nemen en waarborgt hij de persoonlijke levenssfeer van degenen waarvan in het advies gegevens zijn opgenomen. De Autoriteit hanteert hierbij de bepalingen in de Landsverordening bescherming persoonsgegevens (A.B. 2011, no.37). De Minister kan in die twee weken eveneens nagaan of er weigeringsgronden zijn in de zin van de Landsverordening openbaarheid van bestuur.

Artikel 5

Artikel 5 bevat de regels voor de bekostiging van de Autoriteit. Voorgesteld wordt om de wettelijke taken van de Autoriteit via de begroting van de Minister van Algemene Zaken te bekostigen. Dit artikel bevat waarborgen voor de onafhankelijke functionering van de Autoriteit. Voor de bekostiging geldt dat de Autoriteit voldoende dient te zijn geëquipeerd om de wettelijke (advies)taken te kunnen vervullen.

Het bestuur van de Autoriteit voert het begrotingsbeheer en dient jaarlijks een jaarplan met begroting te presenteren aan de Minister van Algemene Zaken. De Autoriteit is bevoegd om bij wijze van retributie, kosten in rekening brengen voor de werkzaamheden die verband houden met de niet-wettelijke adviestaken.

Voor de uitvoering van niet-wettelijke adviestaken geldt dat de Autoriteit voor zover mogelijk zelfvoorzienend is en een gescheiden boekhouding voert. Waar de uitvoering van niet-wettelijke adviestaken niet zelfvoorzienend is, kan deze worden bekostigd op basis van zogenaamde service-level overeenkomsten tussen het Land en de Autoriteit (zie ook de toelichting bij artikel 3 en 4).

Artikel 6

In dit ontwerp wordt onder dividendbeleid verstaan: het beleid over de jaarlijkse besluitvorming van een rechtspersoon inzake de winstbestemming teneinde de vermogensverschaffers een redelijke vergoeding te bieden voor het door hen geïnvesteerde vermogen.

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

Dit beleid dient de specifieke omstandigheden waarin een vennootschap opereert alsook de wensen en verwachtingen van de vermogensverschaffers ten aanzien van de doelstellingen en de operationele bedrijfsvoering van de vennootschap te verwoorden. Winstbestemming houdt in de keuze tussen uitkeren (van bijvoorbeeld dividend) of reserveren. Het dividendbeleid mag niet een zodanige verhouding tussen enerzijds eigen en vreemd vermogen en anderzijds kort en lang vermogen - de zogenaamde vermogenstructuur - doen ontstaan waardoor die de continuïteit van de vennootschap op lange termijn in gevaar brengt.

Het dividendbeleid moet voldoen aan de eisen van een adequate balansnormering. Hoewel te veel nadruk op financiering van investeringen met eigen vermogen ten koste kan gaan van een redelijke dividenduitkering kan, aan de andere kant, financiering van investeringen met te veel vreemd vermogen nadelig zijn voor de schuldpositie van de vennootschap. Daardoor kan de solvabiliteit van de vennootschap in gevaar komen. Dit heeft gevolgen voor de continuïteit van de vennootschap.

Artikel 7 en 8

De artikelen 7 en 8 betreffen de verkrijging, vervreemding en bezwaring van aandelen of certificaten van aandelen door het Land. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de Autoriteit. Een voornemen om (certificaten) aandelen te verkrijgen, vervreemden of bezwaren zal aan de Autoriteit moeten worden gemeld. Indien de Autoriteit geen zwaarwegende bezwaren heeft tegen de voorgenomen verkrijging, vervreemding of bezwaring, dan hoeft haar advies niet te worden gemotiveerd. Indien de Autoriteit wel zwaarwegende bezwaren heeft tegen een voorgenomen verkrijging, vervreemding of bezwaring dan moet aan de beoordeling van Autoriteit wel een motivering ten grondslag liggen.

Om te voorkomen dat het Land wordt beperkt om een bepaald (verzelfstandigings-)beleid te voeren, houdt het ontwerp de mogelijkheid open om ondanks zwaarwegende bezwaren van de Autoriteit, de voorgenomen verkrijging, vervreemding of bezwaring van aandelen of certificaten van aandelen door te zetten. Afwijking van de beoordeling van de Autoriteit moet echter deugdelijk worden gemotiveerd. Deze motiveringseis geeft extra waarborgen voor het besluitvormingsproces, terwijl de afwijkingsbevoegdheid voorkomt dat Autoriteit te veel macht krijgt en in feite op de stoel van de Minister of het Land gaat zitten.

Het Land kan aandelen of certificaten van aandelen in een vennootschap verkrijgen, tenzij het algemeen belang zich daartegen verzet. Het algemeen belang verzet zich niet tegen verwerving van aandelen of certificaten van aandelen in een bedrijf van openbaar nut.

Artikel 9

De artikelen 9 tot en met 11 van het ontwerp regelen de meldingsplicht voor de besluitvorming inzake de procedureregels, de profielschets, de benoeming en het ontslag van bestuurders en commissarissen van rechtspersonen.

Bij de voorbereiding deze besluiten is een belangrijke rol weggelegd voor de Autoriteit. Ingevolge artikel 9 meldt de Minister een voornemen tot het vaststellen of wijzigen van benoemings-

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

procedureregels en profielschetsen gemotiveerd aan de Autoriteit. De meldingsplicht geldt voor procedureregels en profielschetsen van zowel bestuurders als commissarissen. Uiteraard geldt de meldingsplicht alleen voor zover het Land of de Minister als vertegenwoordiger van het Land, (mede) bevoegd is te beslissen over de vaststelling of wijziging van procedureregels en profielschetsen. Indien in een bepaalde rechtspersoon op basis van de statuten uitsluitend de raad van commissarissen is bevoegd profielschetsen van de leden van de raad van bestuur vast te stellen, geldt de meldingsplicht niet.

De Autoriteit toetst of er zwaarwegende bezwaren zijn tegen het voorgenomen besluit tot vaststelling of wijziging van procedureregels of profielschetsen. Indien de Autoriteit concludeert dat er zwaarwegende bezwaren zijn, dan kan het voorgenomen besluit desalniettemin worden genomen, mits de Minister dit binnen twee weken voldoende gemotiveerd meldt aan de Autoriteit en de Staten.

Artikel 10 en 11

Ingevolge artikel 10 van het ontwerp adviseert de Autoriteit behalve over de procedureregels en profielschetsen, ook over voorgenomen benoemingen van bestuurders en commissarissen. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk voorkomen dat ongekwalificeerde personen worden voorgedragen of benoemd. Daarnaast dient op grond van artikel 11 ook een voorgenomen ontslag van een bestuurder of commissaris aan de Autoriteit worden te worden gemeld.

De Autoriteit toetst eerst of er voor de voorgenomen benoeming een profielschets is vastgesteld. Vervolgens toetst de Autoriteit of de voorgedragen kandidaat voldoet aan de daarvoor vastgestelde profielschets. In zijn advies concludeert de Autoriteit of er al dan niet zwaarwegende bezwaren zijn tegen de voorgenomen benoeming.

Indien het een voorgenomen ontslag betreft, toetst de Autoriteit of het voorgenomen ontslag voldoet aan de toepasselijke regels, de Code en aan de statuten van de vennootschap, stichting of vereniging en over de vraag of de vennootschap, stichting of vereniging op grond van de voor het voorgenomen ontslag aangevoerde argumenten in redelijkheid tot een ontslag kan komen. De Autoriteit toetst het voorgenomen ontslag marginaal en geeft uitdrukkelijk geen inhoudelijk oordeel over de gronden van het ontslag.

Niet is uitgesloten dat een voornemen tot ontslag van een bestuurder of een commissaris na de ontvangst van de beoordeling van de Autoriteit, uiteindelijk niet wordt doorgezet. Hierbij is mogelijk dat de Autoriteit wel heeft aangegeven dat er geen zwaarwegende bezwaren tegen waren en dat ook in redelijkheid tot het voorgenomen ontslag kon worden gekomen. De uiteindelijke beslissing om niet te ontslaan hoeft niet aan de Autoriteit te worden gemeld. Echter, dat hoeft de Autoriteit niet te beletten om daar toch ongevraagd over te adviseren.

Artikel 12

De corporate governance van rechtspersonen in de semipublieke sector (vennootschappen, stichtingen en verenigingen) wordt grotendeels beheerst door de regels van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de statuten van de rechtspersoon. De statuten bevatten doorgaans voor de

rechtspersoon op maat gemaakte regels met betrekking tot de bevoegdheden van de organen, hun onderlinge verhoudingen en de wijze waarop zij verantwoording afleggen. Het mogen vaststellen of wijzigen van de statuten van een rechtspersoon is een gewichtige bevoegdheid. De regering acht het in het kader van goede corporate governance in rechtspersonen in de semipublieke sector van belang om ook de voorgenomen besluitvorming inzake de vaststelling of de wijziging van statuten, aan de Autoriteit te doen melden.

In artikel 12 is bepaald dat indien de Minister bevoegd is (mede) te beslissen over de vaststelling of wijziging van de statuten van een rechtspersoon, hij het voorgenomen besluit gemotiveerd meldt aan de Autoriteit. De Autoriteit adviseert, evenals bij de voorgaande besluiten en handelingen of er geen zwaarwegende bezwaren zijn tegen de voorgenomen vaststelling of wijziging van de statuten. Uiteraard geldt ook ter zake van de besluiten en handelingen in artikel 6 tot en met 11, dat de Minister gemotiveerd kan afwijken van de beoordeling van de Autoriteit.

Artikel 13

Per 1 januari 2021 is het Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BWA) in werking getreden. Afdeling 4 van Titel 5 van het BWA bevat voorschriften met betrekking tot de vaststelling van de jaarrekening van grote vennootschappen. Deze voorschriften zijn bedoeld om de deugdelijkheid van de jaarrekening en de totstandkomingsprocedure voor grote vennootschappen te waarborgen.

Artikel 13 van het ontwerp bepaalt dat de Minister, voor zover hij daartoe op grond van de statuten van een overheidsvennootschap of overheidsstichting bevoegd is, bewerkstelligt dat de bepalingen inzake de totstandkoming van de jaarrekening, zoals die zijn neergelegd in afdeling 4 van Titel 5 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba, worden toegepast.

Het BWA geldt in beginsel niet rechtstreeks voor publiekrechtelijke rechtspersonen. Het tweede lid van artikel 13 van het ontwerp is bedoeld om de voorschriften in het BWA die betrekking hebben op de (totstandkoming van de) jaarrekening, ook zoveel mogelijk toe te passen in publiekrechtelijke rechtspersonen. De bepalingen in de afdelingen 3 en 4 van Titel 5 van het BW werken aanvullend op reeds voor de betrokken publiekrechtelijke rechtspersoon geldende wettelijke voorschriften met betrekking tot de jaarrekening.

Artikel 14

Dit artikel bevat procedureregels voor het geval dat de Autoriteit concludeert dat er zwaarwegende bezwaren zijn tegen een voorgenomen besluit of handeling van de Minister.

De beoordeling van een melding van de Autoriteit heeft geen bindend karakter. Indien de Autoriteit tot de conclusie komt dat er zwaarwegende bezwaren zijn tegen een voorgenomen besluit of handeling van de Minister, dan kan de Minister daarvan afwijken. Ingevolge het tweede lid van artikel 14 van het ontwerp dient hij het voornemen om af te wijken van de zwaarwegende bezwaren van de Autoriteit, gemotiveerd te melden aan de Staten en aan de Autoriteit.

Volgens het derde lid kan de Autoriteit naar aanleiding van het voornemen van de Minister om af te wijken van de zwaarwegende bezwaren van de Autoriteit, zienswijzen indienen bij de Staten. Op deze wijze wordt de Autoriteit in de gelegenheid gesteld haar visie te geven op het voornemen en de daarbij door de Minister gegeven nadere motivering.

De Staten kunnen, als staatsrechtelijk controleorgaan van de Minister, de binnen de grenzen van het staatsrecht, acties ondernemen. De Staten kunnen schriftelijke inlichtingen vragen of de Minister vragen om in een Statenvergadering mondelinge toelichting te geven op het voornemen tot het afwijken van de beoordeling van de Autoriteit.

Het vierde lid bevat een zogeheten ‘afkoelingsperiode’ voor de Minister. Dit houdt in dat op het moment dat de Minister aan de Staten en de Autoriteit heeft kenbaar gemaakt dat hij voornemens is om af te wijken van de beoordeling van de Autoriteit, het voorgenomen besluit voor een periode van 14 dagen niet in werking treedt. Deze afkoelingsperiode is bedoeld om de Autoriteit in de gelegenheid te stellen haar zienswijze in te dienen en zodat de Staten de nodige en mogelijke acties kunnen ondernemen, voordat de rechtsgevolgen van het voorgenomen besluit in werking treden. Zonder afkoelingsperiode kan de Minister het voorgenomen besluit namelijk onmiddellijk (doen) nemen en gaat de mogelijk politieke en maatschappelijke discussie uitsluitend over een besluit dat reeds in werking is getreden en waarvan de rechtsgevolgen niet zonder schadelijke consequenties zijn terug te draaien.

Artikel 15

Dochtervennootschappen zijn rechtspersonen waarvan het Land via andere rechtspersonen aandelen in houdt. De regering acht het wenselijk de corporate governance van dochtervennootschappen ook zoveel mogelijk onder het toepassingsbereik van het onderhavig ontwerp te brengen. In de praktijk is het namelijk mogelijk dat de belangen in deze vennootschappen door tussenkomst van een derde (een tussenpersoon zoals een administratiekantoor of een holdingmaatschappij) worden onttrokken aan het zicht van de samenleving. Dat is niet per definitie bezwaarlijk: dochtervennootschappen staan door de tussenkomst van een of meerdere rechtspersonen op afstand van de directe invloed van de politiek. Vanwege de publieke- en maatschappelijke belangen van dochtervennootschappen is echter van belang dat de kernbeginselen en regels van de corporate governance zoveel mogelijk ook voor dochtervennootschappen op de meest transparante en verantwoordelijke wijze worden toegepast.

Artikel 15 bevat een inspanningsverplichting voor de betrokken minister om, zoveel als de wet en de statuten dit toelaten, er zorg voor te dragen dat de verplichte meldingen die Minister op grond van het ontwerp ten aanzien van ‘reguliere’ rechtspersonen doet, ook voor dochtervennootschappen gelden. Ten aanzien van dochtervennootschappen geldt immers dat de Minister niet direct is betrokken bij de besluitvorming waarvoor een melding wordt gedaan bij de Autoriteit. Bij een dochtervennootschap vertegenwoordigt het bestuur van de moedermaatschappij de aandeelhouder in corporate governance gerelateerde onderwerpen.

De regering acht het onwenselijk om de scheiding tussen het private en het publieke domein te doorkruisen door in het onderhavig ontwerp te bepalen dat het bestuur (of een ander orgaan) van de moedermaatschappij ter zake van besluitvorming in de dochtervennootschap, zelf wordt verplicht een melding te doen aan de Autoriteit. In het voorgestelde artikel 15 is bepaald dat de melding ter zake van de dochtervennootschap door tussenkomst van de Minister wordt gedaan. Uiteraard geldt dat de statuten van de dochtervennootschap uitsluitend kunnen worden aangepast indien de Minister daar wettelijke of statutaire mogelijkheden voor heeft.

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

In een klassieke moeder- en dochtervennootschap verhouding werkt het voorgaande als volgt. De Minister, als vertegenwoordiger van de aandeelhouder in de (moeder)vennootschap verzoekt het bestuur van de (moeder)vennootschap om er zorg voor te dragen dat de statuten van de dochtervennootschap worden gewijzigd.

De wijziging van de statuten van de dochtervennootschap zal moeten inhouden dat, wanneer een orgaan van de dochtervennootschap voornemens is een van de in artikel 6 tot en met 12 van het ontwerp genoemde besluiten te nemen, door tussenkomst van de Minister ter zake van dat voornemen een melding wordt gedaan aan de Autoriteit. Eventueel kan in de statuten van de dochtervennootschap ook een goedkeuringsrecht voor de aandeelhouder van de vennootschap worden opgenomen. Dit betekent dat als de Autoriteit zwaarwegende bezwaren heeft tegen een door een orgaan van een dochtervennootschap voorgenomen besluit, het Land als aandeelhouder in de rechtspersoon kan besluiten geen goedkeuring te verlenen aan het voorgenomen besluit.

Artikel 16

Dit artikel voorziet in een bepaling voor een periodieke evaluatie, waarin de implementatie, uitvoering en de naleving van de bepalingen van deze landsverordening zal worden beoordeeld. De evaluatie vindt eerst 5 jaar na de inwerkingtreding plaats en vervolgens om de drie jaar.

De evaluatie wordt in opdracht van de regering uitgevoerd door een door de Minister, belast van aangelegenheden van integriteit ingestelde ‘Evaluatiecommissie Corporate Governance’. Deze commissie wordt samengesteld uit deskundigen op het gebied van corporate governance in de semipublieke sector. Daarbij zal ook de effectiviteit en de naleving van de nieuwe corporate governance regels voor de publieke- en semipublieke sector worden beoordeeld. In de evaluatie wordt mede aandacht besteed aan internationale ontwikkelingen in corporate governance regels en de grondslagen daarvan.

Artikel 17

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip. Artikel 17 voorziet in de mogelijkheid om onderdelen van de landsverordening eerder (of later) in werking te doen treden.

De minister van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg, Innovatie en Energie,

De minister Justitie, Veiligheid en Integratie,

Bijlage 1 Overzicht van rechtspersonen in de publieke en semipublieke sector van Aruba³

Naamloze vennootschappen

1. Air Navigation Services Aruba N.V. (ANSA)
2. Aruba Airport Authority N.V. (AAA)
3. Aruba Ports Authority N.V. (APA)
4. Arubus N.V.
5. Arutram N.V.
6. Compania Arubano di Parkeer N.V. (Aruparking)
7. Compania Arubano di Petroleo N.V. (CAP)
8. ELMAR N.V.
9. Free Zone Aruba N.V. (FZA)
10. Post Aruba N.V.
11. Refineria di Aruba N.V.(RdA), Fuels Marketing & Supplies Aruba N.V. (FMSA), Compania Terminal di Energia Aruba (TDEA)
12. SETAR N.V.
13. Tele Aruba N.V.
14. Utilities N.V.
15. WEB N.V.

Stichtingen

16. Stichting Volle Evangelie Onderwijs Aruba
17. Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA)
18. Stichting Ziekenverpleging Aruba (Dr. Horacio E. Hospital)
19. Fundacion Cas pa Comunidad Aruba (FCCA)
20. Fundacion Lotto pa Deporte
21. Fundacion Servicio Laboratorio Medico Aruba
22. Fundashon Salud Mental Aruba “Respaldo”
23. Instituto Medico San Nicolas
24. Stichting Casa Cuna en Stichting Kinderhuis Imeldahof
25. Stichting Katholiek Onderwijs Aruba
26. Stichting Algemeen Pensioenfonds van Aruba (APFA)
27. Stichting Educacion Profesional Basico
28. Stichting Futura
29. Stichting Koninkrijksspelen Aruba
30. Stichting Onroerend Goed Aruba
31. Stichting Nederlands Middelbaar Onderwijs Aruba
32. Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba
33. Stichting Volle Evangelie Onderwijs Aruba
34. Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA)

---

³ Deze lijst is niet uitputtend en slechts indicatief. Aan de hand van de statuten zal per entiteit moeten worden beoordeeld of deze voldoet aan de omschrijving in de Code. Ook zal nog moeten worden overwogen en besloten of stichtingen en verenigingen die uitsluitend een subsidierelatie hebben met het Land of op andere wijze uit middelen van het Land worden bekostigd, ook onder de reikwijdte van de Code zullen vallen.

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

35. Stichting Ziekenverpleging Aruba (Dr. Horacio E. Hospital)
36. Fundacion Union di Organizacionnan Cultural Arubano (UNOCA)
37. Fundacion Museo Arubano
38. Stichting Parke Nacional Aruba
39. Fundacion pa Esnan di Problema di Oido (FEPO)
40. Stichting Wit Gele Kruis
41. Fundacion pa nos Grandinan (Centro Kibrahacha)
42. Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba (SABA)
43. Stichting Cas Marie
44. Stichting Ambiente Nobo
45. Fundacion Arubiano pa Maneho di Facilidatnan Deportivo
46. Fundacion Facilidatnan Deportivo
47. Fundacion Anti Droga Aruba (FADA)
48. Fundacion pa Maneho di Adiccion di Aruba (FMAA)
49. Fundacion Arubano pa e Invalidonan (FUNARI)
50. Fundacion Arubano di esnan Visualmente Incapacita (FAVI)
51. Stichting voor Verstandelijke Gehandicapten Aruba (SVGA)
52. Stichting Gezinsvervangend tehuis (Ambiente Feliz)
53. Stichting Casa Cuna Progreso
54. Stichting Kinderhuis Imeldahof
55. Fundacion pa nos Muchanan
56. Fundacion pa Hende Muher den Dificultad
57. Stichting Mary Joan Breast Cancer Support Group
58. Fundacion pa nos Comunidad
59. Alpha hulp administratie
60. Alpha hulp ondersteuning doelgroep
61. Stichting tot Verantwoord Ouderschap (Famia Planea)
62. Stichting Parlamento Hubenil Aruba
63. Fundacion Telefon pa Hubentud
64. Fundacion Respeta Mi
65. Asociacion raba opa Hubentud Aruba (ATHA)
66. Stichting Tienda di Educacion
67. Fundacion Biba Bou Guia
68. Stichting Consumidornan Arubiano Solidario (CAS)
69. Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba
70. Stichting Casa Cuna en Stichting Kinderhuis Imeldahof
71. Stichting Nederlands Middelbaar Onderwijs Aruba
72. Stichting Avondonderwijs Aruba
73. Stichting Katholiek Onderwijs Aruba

Publiekrechtelijke rechtspersonen

74. Aruba Tourism Authority (ATA)
75. Centrale Bank van Aruba
76. Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Proeve O-Lv Corporate Governance – Concept 29 APRIL 2022

77. Volkskredietbank van Aruba
78. Universiteit van Aruba
79. Serlimar

Verenigingen en overige entiteiten

80. Young Men's Christian Association (YMCA) Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba
81. Vereniging Sonrisa
82. Aruba Sport Unie
83. Comité Olimpico Aruba
84. Centro di Bario Ayo y Becindario
85. Centro di Bario Brazil
86. Centro di Bario Dakota
87. Centro di Bario Lago Heights
88. Centro di Bario Noord
89. Centro di Bario Playa Pabao
90. Centro di Bario Savaneta
91. Centro di Bario Tanki Lender